

PARTIDUL N-ARE NEVOIE DE BATERIȘTI

Vizuina de aur* reprezintă versiunea în limba română a unui roman despre ultimii ani ai ceaușismului. Scris inițial în engleză, textul pare a viza un cititor mai degrabă ignorant cu realitățile sfârșitului deceniului nouă, de aici și apariția unui personaj american, frământat de propriile origini românești. Acestuia i se va desemna exclusiv funcția de adresant al unei epistole concepute de naratorul responsabilizat cu reconstituirea vieții unei familii care trăiește în atmosfera sinistră a Bucureștiului prerevoluționar. Însă dacă lectorul străin ar putea fi surprins de pitorescul sau incompreensibilul României ajunse în pragul revoluției sale decembriste, cititorul autohton va zâmbi ușor sceptic la recapitularea aceluiași locuri comune despre muribundul comunism românesc.

Cu toate că Ștefan va avea atribuțiile limitate ale unui martor, Cătălin Partenie alege să își individualizeze naratorul-personaj, mai ales prin calitatea sa de music-geek aspirant la condiția de chitarist într-o formație rock. În plină epocă new-wave, shoegaze sau post-punk, Fane recuperează bulimic reperele confirmate în anii șaptezeci (Deep Purple, Queen, Pink Floyd, Dire Straits, Supertramp), acumulând pe sub mână viniluri ajunse în țară prin binecunoscuta filieră indiană. Naratorul excelează în descrierea luxuriantă a instrumentelor sau a dispozitivelor muzicale, veritabile obiecte fetiș, ceea ce face ca asemănarea cu Tinoș să sară în ochi fanilor unui roman cult, ca *Muzici și faze*.

Totuși, idolul acestui chitarist latent nu este John McLaughlin, al cărui *My Goal's Beyond* și-l imprimă pe tricou, ci tânărul prieten Paul, pasionat de tobe, instrument despre care aflăm uimiți că ar atrage în mrejele sale doar muzicieni inconsecvenți. Suprem model identitar pentru Fane, el reproduce destinul clasic al oricărui nonconformist structural, confruntat cu rigorismul absurd al perioadei comuniste. Și aici autorul face o mutare inspirată, dacă ne gândim că discontinuitățile din viața adevăratului protagonist nu mai sunt puse exclusiv în seama absurdității sistemului. Spre exemplu, curmarea timpurie a studenției, din cauza neadecvării la statutul de figurant pentru filmările la o emisiune dedicată Epocii de aur, fusese oricum plănuită de luni bune. Cu mai puțin entuziasm va fi primită, însă, concedierea pentru niște glumițe inofensive despre societatea multilateral dezvoltată și tovarășul. Destituit din râvnitul post de tobar al unei trupe de restaurant, Paul va recurge la extremul gest protestatar și va trece Dunărea într-o noapte răcoroasă de martie.

Din păcate pentru cititorul român, evocarea acelor vremuri se realizează mai puțin din perspectiva adultului nostalgic după propria adolescență și mai mult din aceea a unei instanțe lucid-critice, dispuse în permanență să dezavueze ororile sistemului, semn clar că Partenie urmărește

captarea unui public ingenuu și deci impresionabil la descoperirea *grozăviilor* acelei lumi. Din acest motiv, ne vom izbi mereu de ceea ce Paul Cornea numea saturarea informativă a spațiului diegetic, adică, în acest caz, de inventarierea meticuloasă a neajunsurilor suportate de captivii unui asemenea univers totalitar: cenzura intransigentă cu cea mai benignă formă de evazionism, magazinele goale, absența alimentelor, dărâmarea bisericilor, cozile din noapte, programul scurt de la TV, fuga din țară și persecutarea rudelor fugarului, frigul din cinematografe și sălile de teatru, întreruperile de curent etc. La toată această denunțare retroactivă contribuie și reiterarea cu aerul de anecdotă a unor povestiri familiare pentru folclorul disident al acelor ani, episodul emigrării componentelor trupei Phoenix jucând rolul de veritabilă perlă a coroanei.

Părinții eroului sunt două personaje relativ bine construite. Tatăl, deși ia peste picior cu supramăsură regimul, pare afectat de inadecvările lui Paul, iar mama, mult mai îngăduitoare cu bizareriile fiului, reușește să creeze o relativă bunăstare familiei, tratând în particular, ca fizioterapeut, problemele de sănătate ale unor privilegiați. Povestea copilăriei sale ridică, însă, mari semne de întrebare. Orfană de origine romă, ea este înfiată, la 1942, de o văduvă evreică. Din păcate, probabilitatea ca, în cei mai sălbatici ani ai legislației rasiale, o asemenea adopție să fi putut avea loc este extrem de redusă, chiar și în condițiile tănuitei etnicizării onomastice a părintelui adoptiv. Dacă un asemenea caz chiar a existat, el trebuia inserat în text cu mijloace narrative, ca o situație rarisimă. Mai mult, dacă autorul a vrut să sugereze ideea solidarizării minorităților persecutate într-un regim totalitar, el nu a făcut altceva decât să livreze o reprezentare edulcorată a relațiilor dintre etniile conlocuitoare în cele mai negre perioade ale secolului XX.

Vizuina de aur este un spațiu destinat unor obiecte de recuzită, un loc semi-abandonat în care Paul și Ștefan reușesc să își creeze o lume relativ autonomă. Frecvențați de Oksana, furnizor dispus să îi răfăte cu alimente greu truvabile în epocă, repetând ore întregi hituri blues sau rock, ei reconstituie un microcosmos familial, sustras universului distopic al anilor 1988-1989. Secvențele desfășurate în depozit sunt impecabil construite și salvează romanul de alte carențe vizibile, cum ar fi răsturnările de situație hollywoodiene sau, mai deranjant, flirtarea insistentă cu ideea unui cititor capabil să guste și poante cu trimiteri filosofice sau literare. Chiar și în varianta sa de limbă română, *Vizuina de aur* rămâne un roman publicabil.

*Cătălin Partenie, *Vizuina de aur*, Editura Polirom, Iași, 2020.

